

[Lannung.]

karakteriseres som basse- og overbasse-systemet. Det er jo rystende, hvad der er fremkommet i denne forbindelse, og jeg kan sige, at flere på Bornholm over for mig har udtalt stor bekymring og ikke været fuldt beroligede ved de udsendte erklæringer. Jeg forstår, at den højtærede minister er fuldstændig enig i, at der må gøres, hvad der er menneskelig muligt for at undgå gentagelser, og i fornødent fald skrives meget alvorligt ind. Vi håber også, det vil være muligt at tilrettelægge tjenesten og tilvejebringe en sådan kammeratskabsånd, at vi ikke kommer til at opleve noget lignende i forholdet mellem de kontraktansatte og de værnepligtige.

Jeg har ved flere lejligheder, således ved første behandling her i salen — hvad jeg gerne vil gøre det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft opmærksom på — opfordret til, at vi igennem rationaliseringer og besparelser finder midler til at forbedre de unge værnepligtiges aflønning. I alle tilfælde bør de værnepligtiges løn nu forbedres. Deres dagløn stammer fra begyndelsen af 50erne, og vi kan sikkert alle være enige om, at det er et overmåde ringe vederlag, de får. Jeg forudsætter af det, der er sagt i dag, at der nu i hvert fald vil kunne tilvejebringes tilslutning til at forhøje denne aflønning med 50 pct. eller så. Selv om rationaliseringsbesparelserne kun vil kunne dække denne merudgift for en dels vedkommende — hvad jeg håber den kan; også, jeg havde nær sagt af pædagogiske grunde ville det være ønskeligt — fordi en større del af disse besparelser på forhånd er beslaglagt til andet brug, så mener jeg, at vi nu må skaffe udvej for at gennemføre denne lønforbedring. Den er et simpelt retfærdighedskrav for de unge.

Vi har tillige, også ved første behandling, opfordret til, at værnepligtige, der indkaldes til tjeneste langt fra hjemmet, så vidt muligt ligestilles med de værnepligtige, der gør tjeneste nærmere hjemstavnen, først og fremmest ved, at der ved frirejser gives dem lettere adgang til at komme hjem. Det er kun naturligt, at vi får gennemført den reform, at de unge værnepligtige får en rimelig adgang til frirejser med statens tog i stedet for i mange tilfælde at skulle bruge den halve månedsløn eller mere eller

rejse på tommelfingeren for at besøge hjemmet. Sådanne frirejser med statsbanerne vil jo praktisk taget ikke blive nogen reel udgift for staten. Vi lægger i det hele megen vægt på forbedring af de unge værnepligtiges vilkår og behandling og så f. eks. gerne, at der kunne findes udvej for at sørge for deres tøjvask o. lign. Det er jo først og fremmest et finanslovspørgsmål og har ikke nogen direkte forbindelse med det foreliggende lovforslag, men jeg håber, man nu i enighed må kunne nå til en positiv løsning af dette spørgsmål.

Når det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft antyder, at man skulle være kommet med, om jeg så må sige, midlerne hertil allerede i forsvarsudvalget, vil jeg gerne sige for det første, at det jo først og fremmest er et finanslovspørgsmål, og for det andet, at hvis det var sket, så garanterer jeg for, at det ærede medlem simpelt hen havde snuppet pengene, simpelt hen havde taget dem og brugt dem til noget andet; også af den grund tror jeg det er rigtigt, at spørgsmålet nu tages op på denne måde. I øvrigt er det jo interessant, at man somme tider bebrejder os, at vi holder for meget igen, men nu nærmest bebrejder os det modsatte, når vi her gerne vil medvirke til at stille de unge værnepligtige bedre.

Jeg opfordrede ved første behandling til, at der også forberedtes en ændring i loven om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, således at indkaldelsestiden på de 22 måneder nedsættes væsentligt, i det mindste forholdsmæssigt. Jeg så endda meget gerne, at man gik til en større nedsettelse.

Jeg gentager denne henstilling, idet jeg opfordrer den højtærede indenrigsminister til at oplyse, hvor langt han er fremme med forberedelserne i så henseende. Jeg gentager også min opfordring til at forbedre forholdene for de unge, i særdeleshed således at der i tjenestetiden også indgår undervisning og dygtiggørelse til det civile liv i pagt med de nye tanker, der nu bliver realiseret. Vi lægger megen vægt på, at de får et arbejde, der ikke virker meningsløst, men er til gavn for dem selv og samfundet.

Jeg har på et tidligere tidspunkt henledt den højtærede indenrigsministers opmærksomhed på f. eks. den tyske lov om civiltjeneste, hvori det om tjenesteopgaver hedder: